

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

1 Ecclesiae dandæ baptismali decimæ sunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

Episcopatum, aut certe in Episcopatu hereditaria successione acquisivit, secundum auctoritatem canonice quidquid vult, faciat, & cui vult, eas conferat. Postquam autem Episcopus factus est, quasunque res de facultatibus ecclesie, aut suo, aut alterius nomine, qualibet conditione comparaverit, decrevimus, ut non in propinquorum suorum, sed in ecclesie, cui preest, iura deveniant.

De rebus vero ecclesiasticis testari licet Episcopo, si tantundem de proprio restituat.

C. V. Quomodo possunt esse rata, que de ecclesia proprietate testamento legantur.

Unde in Agathensi a concilio, c. 11. statutum est.

Si Episcopus in condito testamento aliquod de ecclesiastici iuris proprietate legaverit, aliter non valebit, nisi tantundem de iuris proprii facultate suppleverit.

2 pars. Sed si Episcopus, vel quilibet ex gradu ecclesiastico intestatus defunctus fuerit, nec aliquis invenit fuerint, qui iure cognationis succedant, ecclesia sua ei succedat in integrum: nec licebit alicui aliqua ex rebus eius presumere.

C. VI. Episcopo intestato ecclesia succedat in integrum.

Unde in Tarraconensi concilio, c. 12. statutum est.

Si cubi defunctus fuerit Episcopus intestatus, post defunctionem eius i Presbyteris & Diaconis de rebus ipsius inventarium fideliter conscribatur, a minimo usque ad maximum, id est, de utensilibus, vel de omni suppellectile: ita tamen, ut si quis exinde vel presumptisse aliquid, vel occulte fuerit tulisse convictus, secundum furti tenorem restituat universa.

Defunctionem eius. Antea legebatur, hanc diffinitionem. Emendatum est ex variis conciliorum editionibus, & duobus codicibus Vaticanis, quemadmodum nonnulla alia. In codice autem Lucensi regio legitur, post depositionem eius.

C. VII. De eodem. Item ex concilio Triburienfi.

Quicumque ex gradu ecclesiastico sine testamento, & sine cognatione decesserit, hereditas eius ad ecclesiam, ubi defervit, devolvatur. Similiter defensionalibus.

Burchardus etiam, & Ivo citant capitulum hoc ex concilio Triburienfi, cui presuit Arnulphus. Sed in eo, quod exeat, non habetur. Similima legitur apud Iulianum antecessorem novella 131. cap. 10.

CAUSA XIII.

Iacens cuiusdam baptismalis ecclesie, cladibus bellorum pressa, hostili metu compulsis, domicilia sua transfulerunt in aliam diocesim: pradia tamen antiqua non desierunt colere: caperunt persolvere decimas illi ecclesie, in cuius diocesim transfugerunt: & apud eam sibi elegerunt sepulturam. Transiitui quinquaginta annis, clerici, quibus quondam persolverant decimas, caperunt movere questionem in eos, qui ab istis accipiunt primitias, & decimas: veniunt ad causam.

- 1. Modo primum queritur, si illi quorum domicilia sunt in diocesim huius baptismalis ecclesie, debeant persolvere decimas illi ecclesie, & celebrare suas exequias apud eam ecclesiam, in qua quondam hoc fiebat a parentibus eorum.
2. Secundo, an prescriptione temporis, ius percipiendi decimas, & suaverandi tollatur.

a Et in Epauonensi, cap. 17. b Burchard. lib. 1. cap. 212. Ivo part. 5. cap. 326. c Burch. l. 2. cap. 207. Ivo part. 6. c. 222. d al. acciperunt.

QUESTIO I.

Quod priori ecclesie hec omnia iure persolvenda sint, alioquin argumentis probare contendunt. Constat utique, quamvis baptismalem ecclesiam habere diocesim sibi legitime assignatam: sicut & parochiales ecclesie habent parochiam sibi distributam.

C. I. Singuli sacerdotes proprias debent habere ecclesias.

Unde Dionysius Papa Severo Episcopo, epistola secunda.

Ecclesias a singulis singulis Presbyteris dedimus: parochias, & cetera eis dividimus: & unicuique ius proprium habere statuimus: ita videlicet, ut nullus alterius parochie terminos, aut ius invadat: sed sit unusquisque suis terminis contentus, & taliter ecclesiam, & plebem sibi commissam custodiat, ut arbitrio aeterni iudicis ex omnibus sibi commissis rationem reddat: & non iudicium, sed gloriam pro suis alibus accipiat.

In diocesim autem designata quocumque pradia coluntur, proventus decimationum baptismalis ecclesie assignatus debet fore. Quia ergo & pradia hec intra terminos nostre diocesim continentur, & proventus decimationum nobis legitime assignatus, nulli ex illis persolvendus est.

2 pars. Hi ita respondetur. Decima b a Des constituta sunt per Moysen, ut persolverentur a populo filii Levi non ministerio, in quo deserviebant ei in tabernaculo. Non accipiebant filii Levi decimas, nisi ab eis, pro quibus offerbant preces, & sacrificia. Quia ergo nos servimus Dominum in tabernaculo, offerendo preces, & sacrificia, & ipsi debent nobis persolvere decimas & primitias. Item, cum decima darentur filii Levi non deservientes persolvebantur, ut contempso Levita, qui sacrosanctis eligere, cui vellet decimas dare. Nam dictum est: [Leviti qui tecum moratur & intra muros tui habitat, comedet eam.] [Ipsi ex singulis tribubus civitates ad habitandum acciperunt: utrumqueque tribus illis persolveret decimas, qui secum erant.] Non Moyses precepit filii Israel [sicut legitur d in Deuteronomio] [in loco quem elegerit Dominus Deus vester, ut sit nomen eius in diebus omnia, que precepto confertis, holocaustis, & hostiis, & decimas, & primitias manuum vestrarum, & quidquid precipuum est in manibus vestris, que voluistis Domino. Ibi equalabimini coram Domino Deo vestro, vos, & filii, & filie vestre, famuli & famule, & que Levita, qui in verbis vestris commoratur. Neque enim habet aliam partem, atque possessionem inter vos] & infra. [Decimas frumenti, vini, & olei tui, primigenia armentorum, & pecorum, & omnia, que roveru, & sponte offerre volueris, & primitias manuum tuarum coram Domino Deo tuo, comedet eam loco quem elegerit Dominus Deus tuus, tu, & filie tue, & filia tua, servus & famula, atque Levita, qui manet in urbibus tuis.] Quia ergo nos intra muros urbis istorum sedemus, & in habitatione presbiterii sumus, rite ab eis decimas accipimus. Item ait Propheta [Producent sanum iumentum, & herbam servituti hominum.] Fennum, & herba ex terra produciunt: sed quis est iumentum irrigantibus eam, id est, hominibus colentibus eam? & in hoc servitibus ipsi. Item Apostolus g. [Communicet autem ei, qui catechizatur verbo, ei qui se catechizat, in omnibus bonis.] Hec Gal. Corin. h. autem probat specialiter sibi debere sumptus, qui ex spiritualia ministravit, dicens: [Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnus est, si nos carnalia vestra metarum.] Item i. [Si alii persolventur]

a Polycarp. lib. 4. tit. 31. Burch. lib. 3. c. 43. Ivo p. 3. c. 41. d. l. 1. c. 73. Pann. lib. 2. c. 42. b Numer. 11. c Druet. 14. c. 1. d Des. 12. e Pfal. 103. f al. cum. g Galat. 6. h 1. Cor. 9. i ibidem.

...participat sunt, quate non potius nos? Item. [Qui plantat vineam, & de fructu eius non edit?] Nos plantavimus vineam, & vos vultis fructus eius edere? Item præcepit a Domino per Moysen, ut non mittat falcem in alienam messem. Hæc mensura vestra est, & vos vultis falcem in eam mittere? Item. b [Non diligitis si bovem triturantem?] Nos sumus boves triturantes: vos vultis aliquid nostrum, & de nostra triturata vultum vobis querere? Item Apostolus. c [Qui altario servit, de altario vivat.] Sed nunquid de eo, cui non servimus? Item. [Qui in sacrificio operatur, cum sacrificio participant.] Sed nunquid cum illo, in quo non operatur? Nos servimus altario: vos ei participare vultis: ut nos vero vacet & inanes dimittere queritis? Item Apostolus. d [Laborant agricolam oportet primum accipere de fructibus suis:] vos autem eorum queritis? Nos sumus agricolæ laborantes: ut primum vobis percipere de fructibus nostris? imò non primum: quia nec dominum nobis relinquere vultis. A prioribus enim incipimus, paulatim accipitis, & totum usque contendit: ut pro vobis solatur dicitur, frustatim lupus comedit agnam. Item. e [Quis militat stipendium suum unquam? quis pastorem gregem, & de lacte eius non edit?] Nos militamus: & vos stipendium nostrum queritis? Nos gregem pascamus: & vos lacem, & lanam accipere vobis vultis. Sapere est, de alieno laborantem querere, si scire est, velle quod non possit. Item Dominus dixit a discipulis suis. [In quærens, dominum invenit, in eadem manet, edentes & bibentes, usque apud illud factum.] (non autem intraveritis, primum dicite, pax huic domui.) Nos domum hanc ingressi sumus, & ei pacem obtulimus: vos autem quæritis alio abo pacem quæritis? Videtis, ne in vos vertatur aliquid? [Videtur huiusmodi factum, & cibis alienis.] Item Prophetæ. i [Sumite psallentem, & date tympanum.] Ipsi a nobis sumunt psallentem, & vos ab eis queritis tympanum? Item Leo quærit. [De h decimis non tantum vobis, sed etiam majoribus vestris præsertim rationem est plebibus tantum, ubi sacrosancta baptisima datur, debere dari.] Quibus autem plebibus debentur illi, a quibus baptisima accipiunt, an aliis? Nos eos baptisimus, & vos ab eis decimas queritis? Hæc ista interpretatio est: utrum inveniat, qui se pro vobis interpretentur. Quia ergo nos regimus populum hunc, imitemus doctrinam eius ministrantes, quia colimus eum vivere predicantes, corda eius ad fidem aperientes, si non vultis scire, l vel patiamini nobis eum fructificare, m & quæsit vobis fieri non vultis, nobis injerere cavete. ne n si pergitis dicere, quæ vultis, audiat, quæ non vultis.

3 pars. Ad hæc Callista quidem & multiplici argumentatione nostra asserere contendit: ita, ut si fides verbis adhiberetur, non verba pro verbis, sed res pro verbis reportaretur. Sed duo præcipua, sicut dicitur, verba recipiunt. Arguit nos, quod nos vobis debentur, subripere querimus, quia nostra persequimur. Sapienter quidem, & philosophico ore prelati sententia suam persequitur, utne aliena rapere? Unde ad vos hæc sententia manavit, nisi quæ tanto ardore nostra concepserit, ut vestra putetis vobis auferri, cum nos nostra consequimur? Unde, cum causa nostra debetum finem sortito fuerit, exclamabitis: ab miser, erucior tantum o delatum esse ceptum ex sacibus. Sed videte, ne dominum effusi arguantur vobis recomposare queratis. Constituitis vos plantatores vinearum, fossores agrorum, trituratores arearum, rigatores camporum, & multa alia huiusmodi officia vobis assumpsistis: & debita vobis obsequia a nobis subtrahi conquisistis. Sed nos non negamus, quod vestrum est. Bovem triturantem palem, & regummentum ranarum, fossorem agrorum, & grana nobis relinquite: Pastorem arearum, diterna mercede accepta, provenientes fructus dominum relinquunt. Vos ergo recepta mercede vestri operis in quotidianis oblationibus, & aliis obsequiis, quæ pro spirituali.

a Deuter. 2. b Deut. 25. c 1. Cor. 9. sed paulo aliter. d 2. Tim. 2. e 1. Cor. 9. f Terentius. g Luc. 10. h Terentius. i Psal. 10. k 16. q. 1. de decimis. l al. saltem patimur. m Tit. 2. Mart. 7. n Terentius. o Terentius.

bus, quæ a vobis accipiunt, quotidie deferuntur, provenientes fructus decimationum & primitiarum nobis relinquite. Item præcepit Dominus discipulis suis, ut comederent & biberent ea, quæ apud audientes suos erant, sed non jusserit, & dominus de domibus suis egerent, & rebus suis spolarent. Non facile invenietis, quæ tales hospites libenter suscipiant. Mus in pera, ignis in serpe, in gremio male sui remunerant hospites. Unde in proverbio dicitur. [Qui a serpente in sinu suo nutrit, percutitur ab eo.] Tales inveniat vobis hospites, quales nobis esse vultis. Non sufficit vobis edere & bibere, quæ in domo nostra sunt, dum quotidianis fructus oblationem percipitis, ex quibus vestrum & vestitionem habeatis: quibus cum Apostolo b debere esse contenti: sed non vultis, quæ imitatores eius non estis: sed potius nos de domo nostra expellere, & rebus nostris non penitus expellere contentidit, dum nec etiam eorum decimationem nobis relinquere vultis. Ut autem universales omnia colligantur, cuncta, quæ pro vobis indulta sunt, sive de laborante agricolâ, sive de eo qui sui stipendium non militat, ad hunc articulum deferimus, ut fructum vestri operis, quem adeo recipere contenditis, in oblationibus, & quotidianis obsequiis istorum recipiatis: decimationem vero eorum, quæ nobis debentur, intactas nobis relinquite: ne dum queritis usurpare, quod vestrum non est, iusta animadversione etiam illud cogamini amittere, quod vobis aliquo modo videbatur competere. Quod autem hæc decimationem nullo iure vobis debeantur, facite probamus. Dicitur enim in quodam concilio. [Si e quis laicus, vel clericus sive utriusque sexus persona proprietatis sua loca, &c.] sicut in eodem capitulo in causa monachorum notata invenimus. Si ergo laicus, vel clericus, vel qualibet persona loca sua proprietatis vendens, aut donans, provenient decimationem ab ecclesia, cui legitime assignatus est, nullo modo potest abstrahere, nec isti de diocesi ad diocesim transientes, decimas suorum pradiorum, quæ intra terminos nostra parochia continentur, nobis auferre possunt. Quantum enim ad jus percipiendarum decimarum attinet, idem est possessorem de diocesi ad diocesim transire, quod possessionem de diocesi ad diocesim transferre.

QVÆSTIO II.

AD hæc, decimationes ista, & si iure vobis debentur, ut asseritis, tamen tricennalis obiectio vobis silentium imponit. Omnis enim pestifera tricennaria præscriptione tollitur, vel quadragenaria (sicut possessione religiosarum domorum) vel centenaria, sicut prædixit sancta Romana ecclesia.

C. I. Quætriginta anni ab Episcopis possidentur, iure ab eis vindicantur. Unde Gelasius Papa ait Episcopis Sicilia, epist. 2. c. 2.

Facultates d ecclesie, nec non & dioceses, si quæ ab aliquibus possidentur Episcopis, iure sibi vindicent, quod tricennalis lex conclusit: quia & filiorum nostrorum Principum ita emanavit auctoritas, ut ultra xxx. annos nulli liceat pro eo appellare, quod legum tempus exclusit.

At illi e contra. Cujus auctoritate nobis silentium imponitis, eadem auctoritate vestra ora claudimus. At enim idem Gelasius. [Nulla præsumptione statum parochiarum, &c.] Si ergo temporalis obiectio diocesis semel constitutam diruere non potest, patet, quod nec vobis patrocinabitur, ut statum parochia nostra mutantes, decimationem nobis quondam legitime assignatam, vindicabili usurpatione vobis vindicetis. Quomodo autem distinguenda sunt hæc auctoritates, in causa monachorum invenietur.

2 pars. Nunc autem queritur de iure faciendi: quæ harum ecclesiarum habeat jus tumulandi istis. Sicut Hiero-

a extr. de iudiciis, c. est. citatur hoc tanquam vulgare proverbium, Serpeni in gremio. b 1. Tim. 6. c 16. q. 1. si quis laicus. d 16. q. 3. c. 2. s. illud etiam. Ans. l. 5. c. 29. Burgh. l. 3. cap. 149. Pann. l. c. 65. 16. q. 3. licet in regulis. 16. q. 4.

